

PÜSPÖKI-LÁTOGATÁS.

Háromszék körben.

1888. július.

Méltóságos és főtisztelendő Ferencz József unitárius püspök királyi tanácsos ur a háromszéki ekklezsiák meglátogatása végett, ez évi július 5-én kolozsvári lelkésztanár, közpénzügyi jegyző Mózes András ur társaságában szállott ki. Az apáczaí indóháznál a bölöni és nagy-ajtai ekklezsiák küldöttségével környéki esperes bölöni lelkész t. Lőfi Áron és nagyajtai lelkész t. Kriza Sándor aai várták, esperes ur köszöntése és meleg kézszoritások után átkísérték a nagy-ajtai lelkészi lakba, hol más nap kezdetét vette a püspöki körlátogatás s következő renddel folyt le:

Július 6-án a nagy-ajtai ekklezsiai ügyek megvizsgáltattak, melyen az ekklezsia előjárósága teljes számmal jelen volt, kik a ft. püspök ur megjelenése ünnepélyességére már előre teljes erőből minden telhetőt megtettek, a közelgő vendéget diszkapuval és lelkesülő örömmel várták.

Jul. 7-ére Bölönbe utazott át a püspök ur, kísérve a nagy-ajtai hivek által a bölöni határ széléig, hol bölöni énekvezér Albert Lőrincz aa fogadta bandériummal és tekintélyes küldöttséggel s ki sérte Bölönig, hol a helybeli székely zenekarral és nagyszámu sokasággal, egy az ünnepélyességre emelt díszkapu mellett Vitális Domokos tanító aa üdvözölte s ki-érte be a lelkészi lakba az érkezőket, hol t. Lőfi Áron esperes lelkész aa mondott a főpásztornak szívélyes „Isten hozott“-at, melyhez a szeretet és tisztelet jelét fejezték ki a zöld ágak és virágkoszoruk s a dolog ünnepélyességét jelző nemzeti lobogók. Megjelent s az itteni püspöki vizsgálat folyamán végig részt vett, a vallásközönség főgondnoka méltóságos Daniel Gábor udvarhelymegyei főispán ur — kik a munkálat folyamán a tek. Nagy István ur vendégei voltak. — Két napon át tartott a tárgyi-lagos vizsgálat. A közbeeső vasárnapon ünnepélyes istentisztelet tartatott, melyen imát és emelkedett szellemü beszédet tiszt. Mózes András püsp. vizsgálati jegyző, s a püspök ur lélekemelő fő-

pásztori beszédet mondott a sokasághoz, mit a hivek nevében viszonzott helybeli lelkész esperes aa. Itt megjelent a püspök ur tiszteletére köri felügyelő gondnok tek. Koncz György ur és alattirt.

Jul. 9-én pihenő nap volt s 10-én az átutazás a Vadason tul levő ekkleziáiak tovább látogatására.

Jul. 10-én derült, kellemes nap volt. Előpatakon a közelgő püspök urat és kíséretét köri felügyelő gondnok mlgs Szentiványi József ur, nagyszámu küldöttséggel és alattirttal együtt várta — a küldöttségben mindenik ekkleziia képviselve levén. Tíz órakor hosszú kocsisor robogott a fürdő helyiségbe, melyen a bölöni hivek kísérték vendégeiket egész Előpatakig, hol a várakozók nevében alattirt elfogadó rövid beszédet mondva, a püspök ur felelete és a bölöni kísérekhez mondott szives köszönete és bucsuja után az érettünk várakozó kocsikhoz mentünk a gesztenye sor által árnyékolt sétányon, az erdővidéki főszolgabíró ur által megrendelt zenekar által rázendített „Rákóczi induló“ harsány hangja mellett.

Aztán tovább utaztunk Árkosra mintegy 20 kocsin. A püspök ur részére mlgs báró Szentkereszti Béla ur pompás négyes fogatja engedtetett át. A báró ur az isteni tiszteleten, valamint a rövid idő alatt tartott gyűlés után a közebédén is megjelent. Meghivattak s jelen voltak a közebédén, helybeli ev. ref. lelkész és szentkirályi meg kálnoki kollegái s a testvéries keresztényi rokonszenv az ebéd alatt élénk toasztokban nyilvánult.

Árkoson a mesteri lakban volt szállás berendezve a püspök ur részére, itt volt a laktelek kapuján csinos diszítés és üdvözlő felirat, — hová megérkezésekor helybeli lelkész és nyug. esperes t. Kiss Mihály s utána ev. ref. lelkész t. Kolcza Lajos ur üdvözölték a püspök urat, mire élénk kedélylyel felelt mind a két izben. — E helyen jul. 11-én ebédén a püspök ur és kísérete a mlgs. Szentkereszti B. báró ur vendége volt; e napon el lett végezve a vizsgálat ez ekkleziában és jul. 12-én reggel Köröspatakra vonult át a főt. és mélt. püspök ur és kísérete.

A Köröspatakra való átutazásra ott lakó mlgs. Kálnoki Félix gróf ur szép négyes fogatja küldtetett át a tulajdonostól, unitárius hiveink többen jöttek átkisérni az utazókat, kikhez vegyültek sokan az árkosi hivek közül.

Köröspatakon a papi lalnál disz jelvények mellett nagyszámu várakozó csoport volt jelen a megérkezésnél; üdvözlő beszédet intézett az érkezőkhez lelkész t. Deák Miklós aa, melyet a püspök ur viszonzott; egyszerű isteni tisztelet tartatott, mely után gyűlés volt

és a papi lakban annak végeztével szükkörű ebéd. Délután a vizsgálat elvégeztetvén, a püspök ur tiszteletére a gróf Kálnoki család estélyt adott.

Másnap a püspök ur és kísérete Kálnokra ment át, a köröspataki és kálnoki hivk által kísérve. Ez utazásra a mlgs. gróf Kálnoki F. ur fogatját újból a püspök ur rendelkezésére bocsátotta.

Kálnokon is disz-jelvények mellett fogadták a hivek várt vendégjököt, lelkész t. Ütő Dániel aa által üdvözölve. Rövid isteni tisztelet, aztán gyűlés tartott s rövid ebéd után estvére a vizsgálat e helyen be lett végezve.

Jul. 14-én reggel köri felügyelő gondnok mlgs Szentiványi József ur csinos négyes fogatja és laborfalvi hiveink mintegy tiz szeren mentek Kálnokra, a püspök és kíséretének Laborfalvára szállítása végett énekvezér és tanító Kádár Lajos aa vezetése mellett. 10 órakor a kálnoki, köröspataki és árkosi hivek által növekedő kísérettel mintegy 20 kocsin megérkezett a diszmenet. Ezen napon elvégeztetett a kör-látogatás tárgyilagos része, a papi lakban közebéd volt s aztán a vizsgálat befejezve levén, másnap 15-én vasárnapi ünnepélyes isteni tisztelet tartása a papilak kapuján levő diszjelvények mellett váró hivek értésére hozatott. Va-árnap a virágokkal diszitett templomba szép számú hallgatóság gyűlt fel. Imát és beszédet t. Mózes András, főpásztori üdvözlő beszédet mondott mlgs. és főtiszt. püspök ur — mire a hivek nevében alattirt helybeli lelkész felelt.

Isteni tisztelet után a püspök ur és kísérete mlgs. Szentiványi József urnak voltak a vendégei, hová meghivatott mlgs. Zeethal Ferencz ur Szentivánban lakó nagybirtokos, ki más napra a püspök ur Kökösbe utazására pompás négyes fogatját felajánlotta.

• Mlgs. és főt. püspök ur Laborfalván léte alatt megjelentek a kovásznai hivek küldöttjei — kik meghívták, hogy leány egyházukat látogassa meg. A mlgs. és főt. püspök ur azonban kinyilatkoztatta, hogy kívánságuknak az idő rövidsége miatt nem tehet eleget.

Julius 16-án a kökösi eklézsia küldöttjei reggel megjelentek korán Laborfalván a püspök és kíséretének Kökösbe kísérésére; 8 órakor a főpásztor laborfalvi hiveitől szivélyes bucsut véve, Kökösbe utazott, kísérve az itteniek által; diadaljelvények és nagy nép tömeg várta, a hivek nevében lelkész T. Serester Sándor aa. üdvözölvén a püspököt, mit ő viszonzott a papi lakon és a templomban istentisztelet végén. E napon a vizsgálat itt lejárván, jul. 17-én

Szentkirályba utazott a Püspök és kísérete, kiket a helység végén énekvezér Kovács Ferencz lelkész, T. Vaska Béla aa. a papilaknál, s az ev. ref. eklézsia részéről T. Benedek Árpád lelkész üdvözöltek; mindenikre a Püspök szívélyesen felelt; aztán isteni tisztelettartás után e napon a vizsgálat megtartatott. Kellemes hatást gyakorolt még a keelélyekre a helybeli két testvér protestáns felekezet tagjaiból a két fiatal lelkész által alakított és a református lelkész által vezetett községi énekkar közreműködése.

Itt megjelent a brassói főkegyház küldöttsége s a főkegyház meglátogatására meghívták.

Julius hó 18-án Kilyénbe utazott át a püspöki vizsgáló bizottság. Kilyénből és Szentgyörgyről több szekéren jelent meg korán reggel tekintélyes küldöttség, dr. Székely György kilyéni nagybirtokos szép négyes fogatával maga jött Szentkirályra a püspökért s szállította Kilyénbe, hol az unitárius és ev. ref. egyház lelkészei köszöntötték. Isteni tisztelet tartása után a Kilyénből származott főpásztor meglátogatta a templom kerítésben nyugvó egyik őse sírját; majd a lelkészi lakban tartott gyűlésen megvizsgálta az eklézsia ügyeit, melynek végeztével Tek. Nagy Károly és Kovács Emma asszony házánál ebéd volt, melyet a szentgyörgyi hivekkel együtt rendezett a kilyéni eklézsia.

E nap délutáni óráiban meglátogatta Püspök ur a Szentgyörgyön lakó hiveket, kik közt alakuló gyűlésen presbyterium választott s a főkegyház kepezetése rendezve, a kilyéni egyházhoz csatoltatott. Az itt lakó hivek egyházuk fentartása céljára aláírás útján önkéntes adakozást indítottak, melynek sorát maga a Püspök nyitotta meg 50 forinttal; összesen aláíratott 205 frt., a mi mutatja a hivek buzgalmát. A püspöki visitatio után néhány nappal már meg is tartatott a megnyitó istentisztelet, a mikor Boros György kolozsvári tanár és Deák Miklós sepsi-körispataki lelkész tartottak szent beszédeket. Este 6 órakor a főpásztor Előpatakra családjához utazott át többek kísérete mellett s ezzel a háromszéki püspöklátogatás véget ért.

A püspöki körutnak azonban befejezése Brassó volt, hová aug. 6-án szállott ki a főt. püspök ur. A brassói hivek a szentpéteri határig mentek elébe, hova a püspök ur Henter Béla miklósvári főszolgabíró négyes fogatán érkezett. A lelkes éljenzések elhangoztával Killyeni Endre egyh. gondnok üdvözölte meleg szavakkal a püs-

pököt, ki meghatottan válaszolt az üdvözletre. Brassóban Lófi Áron esperes tartott könyörgést s a püspök beszédet. Ezután a rendes egyházi vizsgálat ejtetett meg, melyből a brassói leányegyháznak fejlődése tűnt ki örvendetes eredményül. A püspök urnál Brassóban a leányegyház küldöttsége mellett tisztelegtek: az ev. ref. egyház küldöttsége Molnár János lelkészszel; az ág. magyar esperesség Masznyik Gyula h. esperes vezetése alatt; a brassói ág. magyar egyház tanácsa Skita Mihály felügyelővel és az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület brassómezei választmánya Koós Ferencz elnök vezetése alatt. A főt. Püspök ur minden testülethez megfelelő beszédet intézett.

Hosszas lenne mindazokat az intézkedéseket leírnom, miket a főt. Püspök ur e körutjában az egyes eklézsiákban tett. Pedig tett sokat, igen életbe vágó határozatokat hozott a püspöki vizsgáló szék. Az eklézsiáknak ügyei minden oldalról részletesen megvizsgáltattak; tőkepenzkek elhelyezésére, kepeügyek rendezésére, magtárak gyarapítására utasítások adattak. Hogyha az eklézsiák követni fogják azokat, a minthogy kell is, hogy kövessék, gyarapodni fognak és éléhaladni. Bölönben, e népes és gazdag eklézsiában, melyhez tartozik a brassói leányegyház is, segédlelkészség felállítását indítványozta a főt. püspök ur és a leányiskolában egy munkatanitónő beállítását, s egyebek közt tárgyalhatta a templom újraépítése ügyét is, a mik, reméljük, rövid időn meg is fognak valósulni. Másik nevezetesebb, kiemelkedő ténye a dologi intézkedéseknek, a sepsiszentgyörgyi leányegyháznak már említett megalakítása. Annál inkább, mert ott hiveink 100-an felül vannak. S a Kovács Bálint gondnoksága; Kovács Albert jegyzősége; s Szentiványi Miklós, Kelen Lajos, Sükösd Tamás, Nagy Dénes, dr. Barabás Sándor, Nagy József, Kiss Áron kebli tanácsossága mellett megalakított leányház életteljesnek ígérkezik. És a főt. püspök ur nemcsak intézkedett, hanem épp e leányegyháznak, jövedelméhez mérten, mint már említettem, szépen is áldozott.

Harminczhat év óta nem volt Háromszékkörben püspöki visitatio. S kell-e mondanom, hogy mily fölfrissítőleg hatott eklézsiáinkra e püspöki látogatás. A főt. Püspök urnak megjelenése, bölcs tanácsai, atyai jóindulata és ékes szavai, melyekkel velünk az ige hatalmát éreztette, megtermékenyítették egyházaink és szívünk földjét, s mi a legkedvesebb emlékek közt vettünk búcsut szeretve tisztelt főpásztorunktól. S hisszük, hogy a főt. püspök ur is a bölöni eklé-

zsiának törvényt irányba terelt pénztári kezelésében, a laborfalvi ekklezsiának Mlgs. Berde Mózes ur ajándékozásával alapított és jól kezelt magtárában, a kökösiek több rendbeli új tömör és csinos építkezésében és a többi ekklezsiák állapotában és munkálkodásában is, talált egyházközsegei java felett örökös és munkáló lelkének megnyugtató, s azok jövője iránt biztató jelenségeket. Isten éltesse sokáig derek Püspökünket kedves családja körében.

KISS SÁNDOR,
laborfalvi pap,
háromszéki egyh. köri jegyző.

EGYHÁZI ÉLET.

I.

A FELSŐ-FEHÉRI EGYHÁZKÖRÖBEN.

A felső-fehéri egyházkör 1888. június 26-án tartotta meg évi rendes közgyűlését F.-Rákoson. Jelen voltak a kör lelkészei és tanítóin kívül dr. Hajós Béla kör felügyelő gondnok ur és több érdeklődő. A közgyűlést isteni tisztelet előzte meg, melyen az egyházi imát és beszédet Osváth Gábor hévizi lelkész tartotta zsidókhöz írt levél 10. részének 25 verse alapján. Szónok igyekezett beszédében kifejteni, hogy „miben keresendő a vallás iránti idegenkedés oka“, két pontban felel: „a vallásos hit hiányában“ és „felületes gondolkozásban.“ Ezek után esperes tiszt. Török Áron ur intézett a jelenlevőkhöz egy igazán talpraesett esperesi beszédet, röviden, de velősen. Beszédét nagyon találóan ilyenformán kezdi: az Idvezítőnek tizenkét tanítványa volt, hogy felséges eszméit, boldogító tanait elterjeszszék a nagy világ minden részébe; de egyházunk e kicsiny körének nincs annyi apostola a nagy eszme, az idvezítő tan hirdetésére, mint volt a nagy Mesternek. E gondolatot, ez eszmét tovább fűzve gyönyörködni lehetett ez üdvözlő beszédben. Ohajtottam volna azt a természetes szép előadást tovább is hallgatni. Ugy képzeltem e jelenetet, mint mikor Jézus tanítványai kíséretében úgy tanította a körülötte levőket, hogy abból a tanítványok tanulhattak legtöbbet. Az esperesi üdvözlőt Dombi János datki lelkész és kör jegyző fogadta, üdvözölvén a kör nevében az esperes urat és az egyházközsége.

Ez ünnepélyesség után az egyházközség díszes tanácstermébe mentünk, mely díszes válik az egyházközségnek. A gyűlést tisztelendő Török Áron esperes, mint egyházi elnök nyitotta meg, felelő gonddal összeállított évi jelentését, mely fenmaradás végett jegyzőkönyvbe íratni határozatott. Az esperesi jelentés végeztével Dr. Hajós Béla ur, mint most választott új gondnok és világi elnök emelkedett fel elnöki székére és lelkes szavakkal üdvözölte a kört, mely gondnokának választotta. Beszéde lekötötte figyelmünket s felhívott arra, hogy bizalommal forduljunk hozzá minden oly ügyben, melynek elintézése hatáskörébe tartozik. Igérte, hogy bár sokoldalu munkát kell végeznie, mindazonáltal kötelességének érzi a kör érdekeit szolgálni, azért mindent megtenni. Ebben biztunk és bizunk is. Nagy a reményünk, hogy kicsiny körünkre jótékonyan fog hatni ifjú gondnokunk tevékenysége. Örömmel szolgált volna, ha sze-